TRAITÉ

ENTRE

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.531

LA TURQUIE ET LA RUSSIE

SIGNÉ A MOSCOU

Le 16 Mars 1921.

CONSTANTINOPLE
Imprimerie IKDAM

1923

TRAITÉ

ENTRE

LA TURQUIE ET LA RUSSIE

SIGNÉ A MOSCOU

le 16 Mars 1921.

TBMM
Kütüphanesi Arşivi
No. 2E.931

Traité entre la Turquie et la Russie

LE GOUVERNEMENT DE LA GRANDE ASSEMBLEE NATIONALE

DE TURQUIE,

ET LE GOUVENEMENT DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE FÉDÉRATIVE

DES SOVIETS DE RUSSSIE.

TDV/SAM
Kütüphanesi A
No 2 E.331

D'accord sur les principes de la fraternité des nations et sur les droits des peuples à disposer librement de leur sort, constatant leur solidarité dans leur lutte contre l'impérialisme, ainsi que le fait que toute difficulté survenue à l'un des deux peuples aggraverait la situation de l'autre, et étant entièrement animés du désir de voir régner toujours entre eux des rapports cordiaux et des relations de sincère amitié continue, basés sur les intérêts réciproques des deux pays, ont décidé de conclure un traité d'amitié et de fraternité et ont à cet effet nommé pour leurs Plénipotentiaires ;

LE GOUVERNEMENT DE LA GRANDE ASSEMBLÉE NATIONALE

DE TURQUIE :

YOUSSOUF KÉMAL BEY, Commissaire du peuple pour l'Economie Nationale de la Grande Assemblée Nationale de Turquie, Député de Kastamoni à la même Assemblée,

LE Dr. RIZA NOUR BEY. Commissaire du peuple pour l'Instruction Publique de la Grande Assemblée Nationale de Turquie. Député de Sinope à la même Assemblée,

et ALI FUAD PACHA, Ambassadeur et Envoyé Extraordinaire du Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale de Turquie, et membre d'Angora à la Grande Assemblée Nationale,

ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE SOCIALISTE FÉDÉRATIVE DES SOVIETS DE RUSSIE :

GEORGES TCHITCHÉRINE, Commissaire du peuple aux Affaires Etrangères et membre du Comité Central Exécutif Panrusse,

et DJÉLAL-EDDINE KORKMASSOF, Membre du Comité Central Exécutif Panrusse,

LESQUELS, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et dûe forme, ont arrêté les dispositions suivantes :

Article 1.

Chacune des deux Parties contractantes accepte en principe de ne reconnaître aucun traité de paix ou autre acte international qu'on voudrait imposer à l'une des deux parties ; le Gouvernement de la République Socialiste Fédérative des Soviets de Russie accepte de ne reconnaître aucun acte international concernant la Turquie et qui n'est pas reconnu par le Gouvernement National de Turquie, représenté actuellement par sa Grande Assemblée Nationale.

Sont entendus sous la notion de Turquie dans le sens du présent traité les territoires compris dans le Pacte National Turc du 28 Janvier 1336 (1920), élaboré et déclaré par la Chambre des Députés Ottomans à Constantinople et communiqué à la presse et à tous les Etats.

La frontière nord-est de la Turquie est déterminée par la ligne qui, commençant du village de Sarpe, situé sur la Mer Noire, passe par le mont Khedismta — ligne de partage des eaux de la montagne Chavchet, Mont Kanny-Dag — de là suit toujours les frontières administratives septentrionales des Sandjaks d'Ardahan et de Kars — le talweg d'Arpa Tchai et celui de l'Araxe jusqu'à l'embouchure de Nijni-Kara-Sou.

[Pour les détails de la frontière et les questions y afférentes voir les annexes 1 (A) et 1 (B) et la carte incluse, signées par les deux Parties contractantes.]

Article 2.

La Turquie consent à céder à la Géorgie la suzeraineté de la ville et du port de Batoum avec le territoire se trouvant au nord de la frontière indiquée dans l'article premier du présent traité et ayant fait partie du district de Batoum, à condition que :

1°— La population des lieux spécifiés dans l'article présent jouisse d'une vaste autonomie administrative locale, garantissant à chaque communauté ses droits culturels et religieux et cette population ait la possibilité d'introduire dans les lieux précités un régime agraire conforme à ses désirs.

2°— La Turquie soit assurée du libre transit de marchandises et de toutes matières à destination ou en provenance de la Turquie par le port de Batoum sans douane, sans aucune entrave, avec l'exemption de tou droit et charge et avec le droit pour la Turquie d'utiliser le port de Batoum sans frais spéciaux.

Article 3.

Les deux Parties contractantes sont d'accord que la contrée de Nakhitchivan dans les limites spécifiées par l'annexe 1 (C) du présent traité, constituera un territoire autonome, sous la protection de l'Azerbaidjan à la condition que l'Azerbaidjan ne cède point ce protectorat à un tiers Etat. Dans la zone triangulaire du territoire de Nakhitchivan intercalée entre l'est du thalweg de l'Araxe et l'oust de la ligne de mont Dagna(3829) — Véli-Dagh(4121) — Bagarsik(6587) — Mont Kémourlou-Dagh(6930) — la ligne de la frontière

commençant par Kémourlou-Dagh (6930), passant par le mont Sarai-Boulak (8071) — station d'Ararat aboutissant au point de jonction de Kara-Sou à Araxe dudit territoire sera rectifiée par une commission composée des délégués de la Turquie, de l'Azerbaidjan et de l'Arménie.

Article 4.

Les deux Parties contractantes, constatant la contiguité existant entre les mouvements nationaux et libérateurs des peuples d'Orient et la lutte des travailleurs de Russie pour un nouvel ordre social, affirment formellement le droit de ces peuples à la liberté et l'indépendance, ainsi que leur droit à se gouverner avec la forme gouvernementale qu'ils désirent.

Article 5.

En vue d'assurer l'ouverture et la liberté du passage des détroits aux transactions commerciales de tous les peuples, les deux Parties contractantes sont d'accord pour remettre l'élaboration définitive du statut international de la Mer Noire et des détroits à une conférence ultérieure composée des délégués des Etats riverains, sans que les décisions qui en découleraient puissent porter atteinte à la souveraineté absolue de la Turquie et à la sécurité de la Turquie et de Constantinople, sa capitale.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.931

Article 6.

Les deux Parties contractantes reconnaissent que tous les traités passés jusqu'à maintenant entre les deux pays ne correspondent pas aux vrais intérêts réciproques. Ils sont d'accord par conséquent pour regarder ces traités comme nuls et abrogés.

Le Gouvernement de la République Socialiste Fédérative des Soviets de Russie déclare notamment qu'il considère la Turquie comme libre envers lui de toutes obligations pécuniaires ou autres basées sur des actes internationaux passés antérieurement entre la Turquie et le Gouvernement Tzariste.

Article 7.

Le Gouvernement de la République Fédérative des Soviets de Russie reconnaissant le régime des capitulations comme incompatible avec le libre essor du développement national de tout pays ainsi qu'avec le plein exercice de ses droits souverains considère nul et abrogé l'exercice en Turquie de toutes fonctions et de tous droits ayant avec ce régime quelque rapport.

Article 8.

Les deux Parties contractantes s'engagent à ne point admettre sur leur territoire la formation ou le séjour d'organisations ou de groupements prétendant assumer le rôle de Gouvernement de l'autre pays ou d'une partie de son territoire, ainsi que le séjour de groupements ayant pour but de lutter contre l'autre pays. La Turquie et la Russie prennent le même engagement par rapport aux Républiques Soviétistes du Caucase sous condition de réciprocité.

Il est bien entendu que le territoire turc précité dans le présent article est le territoire qui se trouve sous l'administration directe, civile et militaire du Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale de Turquie.

Article 9.

Afin d'assurer la non interruption des rapports entre les deux pays, les deux Parties contractantes s'engagent à prendre d'un commun accord toutes les mesures nécessaires pour maintenir et développer le plus vite possible les communications ferroviaires, télégraphiques et autres, ainsi que pour assurer le libre transit des personnes et des marchandises sans aucune entrave entre les deux pays.

Il est entendu toute fois que, pour le trafic de l'entrée et de la sortie des voyageurs et des marchandises auront application intégrale toute les dispositions établies à ce sujet dans chacun des deux pays.

Article 10.

Les ressortissants de chacune des deux Parties contractantes résidant sur le territoire de l'autre partie seront traités sur la base des droits et des obligations découlant des lois du pays où ils résident, excepté celles concernant la défense nationale, dont ils seront libérés.

Les questions relatives aux droits de famille, de succession et de capacité juridique des nationaux réciproques font aussi exception au présent article. Elles seront résolues par la voie d'un accord spécial.

Article 11.

Les deux Parties contractantes sont d'accord pour appliquer le régime de la nation la plus favorisée aux nationaux de l'un des deux pays résidant sur le territoir de l'autre: Cet article ne s'applique point aux droits appartenant aux nationaux des Etats musulmans alliés de la Turquie ainsi qu'aux nationaux des Républiques Soviétistes alliées de la Russie.

Article 12.

Tout habitant des territoires ayant fait partie de la Russie avant l'année 1918 et sur lesquels le Gouvernement de la République Socialiste Fédérative des Soviets de Russie affirme la souveraineté de la Turquie selon le présent traité, pourra librement quitter la Turquie et aura le droit d'emporter avec lui ses effets et ses biens ou leur montant. Le même droit appartient à tout habitant du territoire de Batoum sur lequel la Turquie cède sa souveraineté à la Géorgie par le présent traité.

Article 13.

La Russie s'engage à rapatrier en Turquie aux frais de la Russie jusqu'à la frontière nord-est de la Turquie dans l'espace de trois mois pour la Russie d'Europe et le Caucase et dans l'espace de six mois pour la Russie d'Asie, à partir de la date de la signature du présent traité, tous les prisonniers de guerre et les prisonniers civils turcs qui se trouvent en Russie. La Turquie prend le même engagement pour les prisonniers de guerre et les prisonniers civils russes se trouvant encore en Turquie. Les détails de ce rapatriement seront réglés par une convention spéciale qui doit être élaborée immédiatement après la signature du présent traité.

Article 14.

Les deux Parties contractantes sont d'accord pour conclure dans le plus bref délai possible une convention consulaire ainsi que des accords réglant toutes les questions économiques, financières ou autres nécessaires pour affermir entre les deux pays les relations d'amitié préonisées dans le préambule du présent traité.

Article 15.

La Russie s'engage à faire auprès des Républiques de Transcaucasie les démarches nécessaires pour rendre obligatoire la reconnaissance par lesdites Républiques, dans le traité à conclure entre la Turquie et ces Républiques des clauses qui les concernent dans le présent traité Turco-russe.

Article 16.

Le présent traité sera sonmis à ratification. L'échange des actes de ratification aura lieu à Kars, le plus tôt possible.

Le présent traité entrera en vigueur à partir du moment de l'échange des actes de ratification, exception faite de l'article 13.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.931

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires susmentionnés ont signé le présent traité et l'ont revêtu de leurs cachets

FAIT EN DOUBLE, à Moscou, le seize Mars mille trois cent trente sept (mille neuf cent vingt et un).

(L. S.) YOUSSOUF KÉMAL.

(L. S.) Dr. RIZA NOUR.

(L. S.) ALI FOUAD.

(L. S.) GEORGES TCHITCHÉRINE.

(L. S.) DJÉLAL KORKMASSOFF.

ANNEXE I. (A)

La frontière nord-est de la Turquie est fixée comme suit (d'après la carte de l'Etat Major Russe au 1 210000-5 verstes au pouce):

Village Sarpe sur la Mer Noire — Mont Kara Chalvar (5014) — traverse le Tchorokhe au nord du village V. Maradidi — nord du village Sabaour — Mont Khedis-Meta (7052) — Mont Kva-Kibé — village Kavtaréti — ligne de partage des eaux de la montagne Medzybna — Mont Gerat-Kessoun (6468) — suivant la ligne de partage des eaux Mont Korda (7910) arrive, par la partie occidentale de la crête de la montagne Karebète Chavchetsky, à l'ancienne frontière administrative de l'ancien district d'Artvine — passant par la ligne de partage des eaux de la montagne Chavchetsky, arrive au Mont Sary-Tchaï (Kara-Issal) (8478) — Col Kviralsky — de là arrive à l'ancienne frontière administrative de l'ancien district d'Ardahan au Mont Kanny-Dagh — de là se dirigeant vers le nord arrive au Mont Tlil (Gramany) (8337) — suivant la même frontière d'Ardahan arrive au nord-est du village Badela, à la rivière Poskhov-Tchaï, et suit cette rivière vers le sud, jusqu'au nord du village Tchantchakh — là quittant cette rivière et suivant la ligne de partage des eaux arrive à la montagne Airilian-Bachi (8512) — passant par les Monts Kelle-Tapa (8463) et Kharman-Tapa (9709) — arrive au Mont Kasris-Seri (9681) — de là suit la rivière Karzamète-Tchaï jusqu'au fleuve Koura — de là suit le thalweg du fleuve Koura jusqu'à l'est du village Kartanakev, où elle quitte le Koura en passant par la ligne de partage des eaux de la montagne Kara-Ogly (7259) — de là divisant en deux parties le lac Khazapine, arrive à la côte 7580 et de là au Mont Guek-Dagh (9152) — Utch-Tapalar (9782) — Taya-Kala (9716) — côte 9065 — là quitte l'ancienne frontière du district d'Ardahan et passe aux Monts Bol, Akh-Baba (9973) - 8828 (8827) — 7602 — passant à l'est du village Ibiche, arrive à l'altitude 7518 et puis au Mont Kizil-Dache (7439) (7490) — village Novy-Kizil-Dache (Kizil-Dache) — en passant à l'ouest de Karamemed arrive à la rivière Djamouchebou-Tchaï (1) (située à l'est des villages Delavère, B. Kmly et de Tikhnis) — par les villages de Vartanly et Bache-Chouraguèle en suivant la susdite rivière, arrive à la rivière Arpa-Tchaï au nord de Kalali — de là suivant toujours le thalweg de l'Arpa-Tchaï, arrive à l'Araxe — suit le thalweg de l'Araxe jusqu'à l'embouchure du Nijni-Kara-Sou.

N. B. — Il est bien entendu que la frantière passe par la ligne de partage des eaux des altitudes ci-dessus indiquées.

YOUSSOUF KÉMAL.
Dr. RIZA NOUR.
ALI FOUAD.

GEORGES TCHITCHÉRIN.
DJÉLAL KORKMASSOFF.

(1) Le nom de Djamouchebou-Tchaï n'est pas indiqué sur l'édition de 1899.

ANNEXE I. (B)

Etant bien convenu que la ligne frontière reste le thalweg de l'Arpa-Tchaï et de l'Araxe, comme il est indiqué dans l'annexe I. (A) le Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale s'engage à retirer seulement la ligne des blockhaus à une distance de huit verstes de la ligne de chemin de fer Alexandropol-Erivan dans son tracé actuel, dans la région de l'Arpa-Tchaï, et à une distance de quatre verstes de la susdite ligne de chemin de fer dans la région de l'Araxe. Les lignes délimitant les régions susmentionnées sont indiqués ci-dessous pour la zone d'Arpa-Tchaï dans les alinéas A et B du paragraphe I, et pour celle de l'Araxe dans le paragraphe II.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.991

I. — Zone de l'Arpa-Tchaï:

A. — Au sud-est de Vartanly — à l'est de Ouzoun-Kilissa — Mont Boziar (5096) — 5082 — 5047 — à l'est de Karmir-Vank-Utch-Tapa (5578) — à l'est d'Araze-Oglou — à l'est d'Ani — arrive à l'Arpa-Tchaï à l'ouest d'Enikei.

B. — Quitte de nouveau Arpa-Tchaï à l'est de l'altitude 5019 — va directement à 5481 — quatre verstes et demi à l'est de Kizil-Koula — deux verstes à l'est de Bodjali — puis la rivière Dighor-Tchaï — suit cette rivière jusqu'au village Douz-Ketchout et va directement au nord des ruines de Kara-Bagh et arrive à 'Arpa-Tchaï.

II. — Zone de l'Araxe:

La ligne directe entre Karababa Alidjan et le village Suleyman (Diza). Dans les zones délimitées d'un côté par la ligne de chemin de fer Alexandropol-Erivan et de l'autre par les lignes déterminant les distances de huit et quatre verstes, à partir de ladite ligne de chemin de fer, le Gouvernement de la Grande Assemblée Nationale s'engage à n'élever des fortifications d'aucune espèce (ces lignes de distance restant en dehors des dites zones) et à ne pas entretenir des troupes régulières, mais il conserve le droit de maintenir dans les dites zones des troupes d'ordre, de sécurité et d'administration.

Signé: YOUSSOUF KÉMAL.
Dr. RIZA NOUR.
ALI FOUAD.

Signé: GFORGES TCHITCHÉRINE.
DJÉLAL KORKMASSOFF.

ANNEXE I. (C)

Territoire de Nakhitchevan :

Station d'Ararat — Mont Saraï-Boulak (8071) — Kémourlou Dagh (8839) (8930) — 3080 — Sayat-Dagh 7868) — village Kourt-Koulag (Kiourt-Koulak) — Gamessour-Dagh (8460) — 8022 — Kuki-Dagh (10282) et la frontière administrative orientale de l'ancien district de Nakhitchevan.

YOUSSOUF KÉMAL.
Dr. RIZA NOUR.
ALI FOUAD.
GEORGES TCHITCHÉRINE.
DJÉLAL KORKMASSOFF.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.931

ذيل ١ [ب]

[آ] ذيلنده ارائه ايدلديكى اوزره خط حدودك آرپه چاى و آراسك تالوەغ خطلرنده قالديغى لايقيله تقرر ايتديكنه نظراً توركيه حكومتى يالكز استحكامات خطنى حال حاضرده‌كى (كمرى ـ اريوان) تيموريولنى شيمديكى كذركاهندن آرپه چاى منطقه‌سنده سكز وەرستلك بر مسافه‌يه و آراس منطقه‌سنده مذكور تيمور يولندن درت وەرستلك بر مسافه‌يه چكمكى تعهد ايدر .

مارالبيان مناطقى تحديد ايدن خطلر آرپه چاى منطقه‌سى ايچون برنجى فقره‌نك (آ) و (ب) بندلرندن وآراس منطقه‌سى ايچون ايكنجى فقره‌ده بروجه‌آتى ارائه ايدلمشدر .

١ — آرپه چاى منطقه‌سى :

آ — وارتانلينك جنوب شرقيسنده ـ اوزون كليسانك شرقنده ـ بوزيار « Boziar » طاغى (٥,٠٩٦) (٥,٠٨٢) ـ (٥,٠٤٧) قارمير وانغك « Karmir Vank » شرقنده ـ اوچ تپه (٥,٥٧٨) ـ آراز اوغلنك شرقنده آنى « Ani » نك شرقنده ـ اينه كوى « Enikei » ك غربنده آرپه چايه واصل اولور .

ب : (٥,٠١٩) راقمنك شرقنده آرپه چايى يكيدن ترك ايدر ودوغريدن (٥,٤٨١) ه كيدر .

— قيزيل قولانك درت بچق وەرست شرقنده ـ بوجالى « Bodjali » نك ايكى وەرست شرقنده

— بعده ديغورچاى « Dighor tchaï » ايرماغى ـ دوز كچيد كوينه‌قدر بوايرماغى تعقيباً دوغروجه قره‌باغ خرابه‌لرينك شمالنه كيده‌رك آرپه چاينه واصلى اولور .

٢ ـ . آراس منطقه‌سى :

سليمان كوى (ديزا) وقارا باغ على جان آره‌سنده‌كى خط مستقيم .

برطرفدن كمرى — اريوان تيمور يولى ديكر طرفدن اشبو تيمور يولندن اعتباراً وسكز وەرستلك مسافه‌لرده قصر ايديلن خطلرله [بو آرالق خطلرى مذكور منطقه‌دن خارجدر] تحديد ايديلن منطقه‌لرده توركيه حكومتى هيچ برنوع استحكامات انشا ايتمه‌مكى ومنتظم قطعات بولنديرمه‌مغى تعهد ايدر. آنجق مذكور مناطقده نظام وامنيت اداره قطعاتى بولنديرمق حقنى محافظه ايدر .

امضا
ژورژ چيچه‌رين
جلال قورقمازوف

امضا
يوسف كمال
رضا نور
على فؤاد

ذيل ١ [ث]

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.931

نخجوان اراضيسى :

آرارات استاسيونى — سراى بولاق طاغى (٨,٠٧١) كه‌مورلو طاغ « Kémourlou » (٨,٨٣٩) (٨,٩٣٠) (٣,٠٨٠) ـ سايات‌طاغ « Sayat » (٧,٨٦٨) قورت قولاق « Kiourt Koulag » [Kourt Koulak] قريه‌سى ـ غامه‌سور طاغ « Gamessour » (٨,١٦٠) ـ (٨,٠٢٢) كوكى طاغ « Kuki » (١٠,٢٨٢) واسكى نخجوان قضاسنك حدود اداريهٔ شرقيه‌سى .

امضا
ژورژ چيچه‌رين
جلال قورقمازوف

امضا
يوسف كمال
رضا نور
على فؤاد

اون بشنجی ماده

اشبو تورك و روس معاهده‌سنده جنوبی قفقاس جمهوریتلرینه عائد اوله‌رق مذکور بولنان موادك تورکیه ایله اشبو جمهوریتلر آراسنده عقد اولنه‌جق معاهداتده مجبوری القبول اولمسی ایچون سالف الذکر جنوبی قافقاس جمهوریتلری نزدنده تشبثات لازمه‌ده بولونمغی روسیه تعهد ایدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.931

اون آلتنجی ماده

اشبو معاهده معاملهٔ تصدیقیه‌یه تابع طوتیله‌جقدر. تصدیقنامه‌لری سرعت ممکنه ایله قارصده تعاطی اولونه‌جقدر. اشبو معاهده، اون اوچنجی ماده‌سی مستثنا اولمق اوزره تصدیقنامه‌لرك تعاطیسی تاریخندن اعتباراً مرعی اوله‌جقدر. تصدیقاً للمقال سالف الذکر مرخصلر اشبو معاهده‌یی امضا و تختیم ایتمشلردر .

اشبو معاهده نسختین اوله‌رق موسقوواده بیك اوچ یوز اوتوز یدی [بیك طقوز یوز یکرمی بر] سنه‌سی مارتنك اون آلتنجی کونی تنظیم اولنمشدر .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

ذیل ١ [آ]

تورکیه‌نك شمال شرقی حدودی بروجه‌آتی تثبیت اولنمشدر .

[روس ارکان حربیه‌سنك $\frac{١}{٢١٠٠٠٠}$ مقیاسنده (برپوس بش‌وه‌رست) لك خریطه‌سنه نظراً] قره‌دکز ساحلنده سارپ « Sarpe » قریه‌سی ـ قره شالوار طاغی « Cara chalvar » (٥,٠١٤) و مارادیدی « V. Maradidi » قریه‌سنك شمالنده چوروخی قطع ایدر ـ ساباآور « Sabaour » قریه‌سی شمالی ـ خه‌دیز ـ ماتا طاغی « Khedis-Mata » (٧,٠٥٢) قوا کیبه طاغی « Kva-kibé » قاوتاره‌تی قریه‌سی « Kavtareti » مه‌دزیبنا « Medzybna » طاغنك خط تقسیم میاهی ـ که‌رات که‌سون طاغی « Gerat-Kessoun » (٦,٤٦٨) ـ قوردا طاغی « Korda » (٧,٩١٠) خط تقسیم میاهنی تعقیباً خره‌بت شاوشه‌تسکی « Karabète Chavchetesky » طاغی زروه‌سنك قسم غربیسندن سکی آرتوین قضاسنك حدود اداریهٔ قدیمه‌سنه واصل اولور ـ شاوشه‌تسکی طاغی خط مستقیم میاهندن کچه‌رك صاری چای (قره عیسالی) (٨,٤٧٨) طاغنه واصل اولور ـ قیویرالیسکی بیونی « Kviralsky » بورادن اسکی اردهان قضاسنك حدود اداریهٔ قدیمه‌سنه قاننی « Kanny » طاغنه کلیر ـ اورادن شماله توجه ایله تلیل « Tlil » (غرامانی) « Gramany » (٨,٣٥٧) طاغنه واصل اولور ـ عینی اردهان حدودینی تعقیباً باده‌لا « Badela » قریه‌سنك شمال شرقیسنده پوسقوو « Poskhov » چاینه واصل اولور . و چانجاق « Tchantchakh » قریه‌سنك شمالنه قدر بو ایرماغی جنوبه دوغری تعقیب ایدر ـ اوراده بو ایرماغی ترك ایله خط تقسیم میاهی تعقیباً ئه‌ریلیان باشی « Airilian - bachi » طاغنه (٨,٥١٢) واصل اولور ـ کله تپه « Kelle tapa » (٨,٤٦٣) وخرمن تپه (٩,٧٠٩) طاغلرندن کچر ـ قاسریس ـ سه‌ری « Kasris-Seri » (٩,٦٨١) طاغنه کلیر ـ اورادن قورا « Koura » نهرینه قدر قارزامه‌ت « Karzamète » چاینی تعقیب ایدر ـ بعده قارتاناکه‌و « Kartanakev » قریه‌سنك شرقنه قدر قورا نهری تالوه‌غنی تعقیب واوراده قارا اوغلی (٧,٢٥٩) طاغنك خط تقسیم میاهنه کچه‌رك نهر مذکوری ترك ایدر ـ بعده قازاپین « Khazapine » کولنی ایکی‌یه آییره‌رق (٧,٥٨٠) نقطه‌سنه واورادن کوك طاغ (٩,١٥٢) واصل اولور ـ اوچ تپه‌لر (٩,٧٨٣) ـ تایا قلعه « Taya kala » (٩,٧١٦) ـ (٩,٠٦٥) نقطه‌سی اوراده اسکی اردهان سنجاغی حدودینی ترك ایدر . وبویوك آق بابا « Bol. Akh-baba » (٩,٩٧٣) طاغلرینه کچر (٨,٨٢٨) ـ (٨,٨٢٧) ـ (٧,٠٦٢) ایییش کوینك شرقنه کچه‌رك (٧,٥١٨) راقمنه وبعده قیزیل طاشه واصل اولور ـ (٧,٤٣٩) ـ (٧,٤٩٠) نووی قیزیل طاش « Novi-kizil-dach » کویی (قیزیل طاش) قره محمدك غربندن کچه‌رك جاموشبو « Djamouchebou » چاینه [١] واصل اولور. (دلاور ب. قملی « Delavère B. Kamly » تیهنیس « Tikhnis » کویلرینك شرقنده کائن) ـ وارتانلی « Vartanly » وباش شوره‌کل « Bache-Chouraguèle » کویلرندن وسالف الذکر ایرماغی تعقیباً ـ (قلعه‌لی) « Kalali » نك شمالنده آرپه چای ایرماغنه واصل اولور ـ اورادن متمادیاً آرپه چای تالوه‌غنی تعقیب ایله (آراسه) کلیر ـ آراس تالوه‌غنی آشاغی قره منصبنه قدر تعقیب ایدر .

(تنبیه) شوراسی مقرردرکه حدود سالف الذکر ارتفاعلرك خط تقسیم میاهندن کچر .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

---

[١] جاموشبو چای اسمی ١٨٨٩ تاریخلی طبعده اشارت ایدیلمه‌مشدر .

اون بشنجی ماده

اشبو تورك و روس معاهده‌سنده جنوبی قفقاس جمهوریتلرینه عائد اوله‌رق مذکور بولنان موادك تورکیه ایله اشبو جمهوریتلر آراسنده عقد اولنه‌جق معاهداتده مجبوری القبول اولمسی ایچون سالف الذکر جنوبی قافقاس جمهوریتلری نزدنده تشبثات لازمه‌ده بولونمغی روسیه تعهد ایدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.931

اون آلتنجی ماده

اشبو معاهده معاملهٔ تصدیقیه‌یه تابع طوتیله‌جقدر. تصدیقنامه‌لری سرعت ممکنه‌ایله قارصده تعاطی اولونه‌جقدر. اشبو معاهده، اون اوچنجی ماده‌سی مستثنا اولمق اوزره تصدیقنامه‌لرك تعاطیسی تاریخندن اعتباراً مرعی اوله‌جقدر. تصدیقاً للمقال سالف الذکر مرخصلر اشبو معاهده‌یی امضا و تختیم ایتمشلردر .

اشبو معاهده نسختین اوله‌رق موسقوواده بیك اوچ یوز اوتوز یدی [بیك طقوز یوز یکرمی بر] سنه‌سی مارتنك اون آلتنجی کونی تنظیم اولنمشدر .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

ذیل ١ [آ]

تورکیه‌نك شمال شرقی حدودی بروجه‌آتی تثبیت اولنمشدر .

[روس ارکان حربیه‌سنك $\frac{١}{٢١٠٠٠٠}$ مقیاسنده (برپوس بش وه‌رست) لك خریطه‌سنه نظراً] قره‌دکز ساحلنده سارپ « Sarpe » قریه‌سی ـ قره شالوار طاغی « Cara chalvar » (٥,٠١٤) و مارادیدی « V. Maradidi » قریه‌سنك شمالنده چوروخی قطع ایدر ـ ساباور « Sabaour » قریه‌سی شمالی ـ خه‌دیز ـ ماتا طاغی « Khedis-Mata » (٧,٠٥٢) قوا کیبه طاغی « Kva-kibé » قاوتاره‌تی قریه‌سی « Kavtareti » مه‌دزیبنا « Medzybna » طاغنك خط تقسیم میاهی ـ که‌رات که‌سون طاغی « Gerat-Kessoun » (٦,٤٦٨) ـ قوردا طاغی « Korda » (٧,٩١٠) خط تقسیم میاهنی تعقیباً خره‌بت شاوشه‌تسکی « Karabète Chavchetesky » طاغی زروه‌سنك قسم غربیسندن سکی آرتوین قضاسنك حدود اداریهٔ قدیمه‌سنه واصل اولور ـ شاوشه‌تسکی طاغی خط مستقیم میاهندن کچه‌رك صاری چای (قره عیسالی) (٨,٤٧٨) طاغنه واصل اولور ـ قیویرالیسکی بیونی « Kviralsky » بورادن اسکی اردهان قضاسنك حدود اداریهٔ قدیمه‌سنه قانی « Kanny » طاغنه کلیر ـ اورادن شماله توجه ایله تلیل « Tlil » (غرامانی) « Gramany » (٨,٣٥٧) طاغنه واصل اولور ـ عینی اردهان حدودینی تعقیباً باده‌لا « Badela » قریه‌سنك شمال شرقیسنده پوسقوو « Poskhov » چاینه واصل اولور . و چانجاق « Tchantchakh » قریه‌سنك شمالنه قدر بو ایرماغی جنوبه دوغری تعقیب ایدر ـ اوراده بو ایرماغی ترك ایله خط تقسیم میاهی تعقیباً ئه‌ریلیان باشی « Airilian - bachi » طاغنه (٨,٥١٢) واصل اولور ـ کله تپه « Kelle tapa » (٨,٤٦٣) وخرمن تپه (٩,٧٠٩) طاغلرندن کچر ـ قاسریس ـ سه‌ری « Kasris-Seri » (٩,٦٨١) طاغنه کلیر ـ اورادن قورا « Koura » نهرینه قدر قارزامه‌ت « Karzamète » چاینی تعقیب ایدر ـ بعده قارتانا که‌و « Kartanakev » قریه‌سنك شرقنه قدر قورا نهری تالوه‌غنی تعقیب واوراده قارا اوغلی (٧,٢٥٩) طاغنك خط تقسیم میاهنه کچه‌رك نهر مذکوری ترك ایدر ـ بعده قازاپین « Khazapine » کولنی ایکی‌یه آییره‌رق (٧,٥٨٠) نقطه‌سنه واورادن کوك طاغ (٩,١٥٢) واصل اولور ـ اوچ تپه‌لر (٩,٧٨٣) ـ تایا قلعه « Taya kala » (٩,٧١٦) ـ (٩,٠٦٥) نقطه‌سی اوراده اسکی اردهان سنجاغی حدودینی ترك ایدر . وبویوك آق بابا « Bol. Akh-baba » (٩,٩٧٣) طاغلرینه کچر (٨,٨٢٨) ـ (٨,٨٢٧) ـ (٧,٠٦٢) ایبیش کوینك شرقنه کچه‌رك (٧,٥١٨) راقمنه وبعده قیزیل طاشه واصل اولور ـ (٧,٤٣٩) ـ (٧,٤٩٠) نووی قیزیل طاش « Novi-kizil-dach » کویی (قیزیل طاش) قره محمدك غربندن کچه‌رك جاموشبو « Djamouchebou » چاینه [١] واصل اولور. (دلاور ب. قملی « Delavère B. Kamly » تیهنیس « Tikhnis » کویلرینك شرقنده کائن) ـ وارتانلی « Vartanly » وباش شوره‌کل « Bache-Chouraguèle » کویلرندن وسالف الذکر ایرماغی تعقیباً ـ (قلعه‌لی) « Kalali » نك شمالنده آرپه چای ایرماغنه واصل اولور ـ اورادن متمادیاً آرپه چای تالوه‌غنی تعقیب ایله (آراسه) کلیر ـ آراس تالوه‌غنی آشاغی قره منصبنه قدر تعقیب ایدر .

(تنبیه) شوراسی مقرردر که حدود سالف الذکر ارتفاعلرك خط تقسیم میاهندن کچر .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

---

[١] جاموشبو چای اسمی ١٨٨٩ تاریخلی طبعده اشارت ایدیلمه‌مشدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.931

ذیل ١ [ب]

[آ] ذیلنده ارائه ایدلدیکی اوزره خط حدودك آرپه چای و آراسك تالوه‌غ خطلرنده قالدیغی لایقیله تقرر ایتدیکنه نظراً تورکیه حکومتی یالکز استحکامات خطنی حال حاضرده‌کی (کمری ـ اریوان) تیموریولنی شیمدیکی کذرکاهندن آرپه چای منطقه‌سنده سکز وه‌رستلك بر مسافه‌یه و آراس منطقه‌سنده مذکور تیمور یولندن درت وه‌رستلك بر مسافه‌یه چکمکی تعهد ایدر .

مارالبیان مناطقی تحدید ایدن خطلر آرپه چای منطقه‌سی ایچون برنجی فقره‌نك (آ) و (ب) بندلرندن و آراس منطقه‌سی ایچون ایکنجی فقره‌ده بروجه‌آتی ارائه ایدلمشدر .

١ — آرپه چای منطقه‌سی :

آ — وارتانلینك جنوب شرقیسنده ـ اوزون کلیسانك شرقنده ـ بوزییار « Boziar » طاغی (٥,٠٩٦) (٥,٠٨٢) ـ (٥,٠٤٧) قارمیر وانغك « Karmir Vank » شرقنده ـ اوچ تپه (٥,٥٧٨) ـ آراز اوغلنك شرقنده آنی « Ani » نك شرقنده ـ اینه کوی « Enikei » ك غربنده آرپه چایه واصل اولور .

ب : (٥,٠١٩) راقمنك شرقنده آرپه چایی یکیدن ترك ایدر ودوغریدن (٥,٤٨١) ه کیدر .

— قیزیل قولانك درت بچق وه‌رست شرقنده ـ بوجالی « Bodjali » نك ایکی وه‌رست شرقنده

— بعده دیغورچای « Dighor tchaï » ایرماغی ـ دوز کچید کوینه‌قدر بوایرماغی تعقیباً دوغروجه قره‌باغ خرابه‌لرینك شمالنه کیده‌رك آرپه چاینه واصلی اولور .

٢ ـ . آراس منطقه‌سی :

سلیمان کوی (دیزا) وقارا باغ علی جان آره‌سنده‌کی خط مستقیم .

برطرفدن کمری — اریوان تیمور یولی دیکر طرفدن اشبو تیمور یولندن اعتباراً وسکز وه‌رستلك مسافه‌لرده قصر ایدیلن خطلرله [بو آرالق خطلری مذکور منطقه‌دن خارجدر] تحدید ایدیلن منطقه‌لرده تورکیه حکومتی هیچ برنوع استحکامات انشا ایتمه‌مکی ومنتظم قطعات بولندیرمه‌مغی تعهد ایدر. آنجق مذکور مناطقده نظام وامنیت اداره قطعاتی بولندیرمق حقنی محافظه ایدر .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

ذیل ١ [ث]

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.931

نخجوان اراضیسی :

آرارات استاسیونی — سرای بولاق طاغی (٨,٠٧١) کەمورلو طاغ « Kémourlou » (٨,٨٣٩) (٨,٩٣٠) (٣,٠٨٠) ـ سایات‌طاغ « Sayat » (٧,٨٦٨) قورت قولاق « Kiourt Koulag » [Kourt Koulak] قریه‌سی ـ غامه‌سور طاغ « Gamessour » (٨,١٦٠) ـ (٨,٠٢٢) کوکی طاغ « Kuki » (١٠,٢٨٢) واسکی نخجوان قضاسنك حدود اداریهٔ شرقیه‌سی .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

ANNEXE I. (C)

Territoire de Nakhitchevan:

Station d'Ararat — Mont Saraï-Boulak (8071) — Kémourlou Dagh (8839) (8930) — 3080 — Sayat-Dagh 7868) — village Kourt-Koulag (Kiourt-Koulak) — Gamessour-Dagh (8160) — 8022 — Kuki-Dagh (10282) et la frontière administrative orientale de l'ancien district de Nakhitchevan.

YOUSSOUF KÉMAL.
Dr. RIZA NOUR.
ALI FOUAD.
GEORGES TCHITCHÉRINE.
DJÉLAL KORKMASSOFF.

اون بشنجی ماده

اشبو تورك و روس معاهده‌سنده جنوبی قفقاس جمهوریتلرینه عائد اوله‌رق مذکور بولنان موادك تورکیه ایله اشبو جمهوریتلر آراسنده عقد اولنه‌جق معاهداتده مجبوری القبول اولمسی ایچون سالف الذکر جنوبی قافقاس جمهوریتلری نزدنده تشبثات لازمه‌ده بولونمغی روسیه تعهد ایدر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.931

اون آلتنجی ماده

اشبو معاهده معاملهٔ تصدیقیه‌یه تابع طوتیله‌جقدر. تصدیقنامه‌لری سرعت ممکنه ایله قارصده تعاطی اولونه‌جقدر. اشبو معاهده، اون اوچنجی ماده‌سی مستثنا اولمق اوزره تصدیقنامه‌لرك تعاطیسی تاریخندن اعتباراً مرعی اوله‌جقدر. تصدیقاً للمقال سالف الذکر مرخصلر اشبو معاهده‌یی امضا و تختیم ایتمشلردر .

اشبو معاهده نسختین اوله‌رق موسقوواده بیك اوچ یوز اوتوز یدی [بیك طقوز یوز یکرمی بر] سنه‌سی مارتنك اون آلتنجی کونی تنظیم اولنمشدر .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

ذیل ١ [آ]

تورکیه‌نك شمال شرقی حدودی بروجه آتی تثبیت اولنمشدر .

[روس ارکان حربیه‌سنك $\frac{١}{٢١٠٠٠٠}$ مقیاسنده (برپوس بش وه‌رست) لك خریطه‌سنه نظراً] قره‌دکز ساحلنده سارپ « Sarpe » قریه‌سی ـ قره شالوار طاغی « Cara chalvar » (٥,٠١٤) و مارادیدی « V. Maradidi » قریه‌سنك شمالنده چوروخی قطع ایدر ـ ساباور « Sabaour » قریه‌سی شمالی ـ خه‌دیز ـ ماتا طاغی «Khedis-Mata» (٧,٠٥٢) قوا کیبه طاغی « Kva-kibé » قاوتاره‌تی قریه‌سی « Kavtareti » مه‌دزیبنا « Medzybna » طاغنك خط تقسیم میاهی ـ که‌رات که‌سون طاغی « Gerat-Kessoun » (٦,٤٦٨) ـ قوردا طاغی « Korda » (٧,٩١٠) خط تقسیم میاهنی تعقیباً خره‌بت شاوشه‌تسکی « Karabète Chavchetesky » طاغی زروه‌سنك قسم غربیسندن سکی آرتوین قضاسنك حدود اداریهٔ قدیمه‌سنه واصل اولور ـ شاوشه‌تسکی طاغی خط مستقیم میاهندن کچه‌رك صاری چای (قره عیسالی) (٨,٤٧٨) طاغنه واصل اولور ـ قیویرالیسکی بیونی « Kviralsky » بورادن اسکی اردهان قضاسنك حدود اداریهٔ قدیمه‌سنه قاننی « Kanny » طاغنه کلیر ـ اورادن شماله توجه ایله تلیل « Tlil » (غرامانی) « Gramany » (٨,٣٥٧) طاغنه واصل اولور ـ عینی اردهان حدودینی تعقیباً باده‌لا « Badela » قریه‌سنك شمال شرقیسنده پوسقوو « Poskhov » چاینه واصل اولور . و چانجاق « Tchantchakh » قریه‌سنك شمالنه قدر بو ایرماغی جنوبه دوغری تعقیب ایدر ـ اوراده بو ایرماغی ترك ایله خط تقسیم میاهی تعقیباً ئه‌ریلیان باشی « Airilian - bachi » طاغنه (٨,٥١٢) واصل اولور ـ کله تپه « Kelle tapa » (٨,٤٦٣) وخرمن تپه (٩,٧٠٩) طاغلرندن کچر ـ قاسریس ـ سه‌ری « Kasris-Seri » (٩,٦٨١) طاغنه کلیر ـ اورادن قورا «Koura» نهرینه قدر قارزامه‌ت « Karzamète » چاینی تعقیب ایدر ـ بعده قارتانا که‌و « Kartanakev » قریه‌سنك شرقنه قدر قورا نهری تالوه‌غنی تعقیب واوراده قارا اوغلی (٧,٢٥٩) طاغنك خط تقسیم میاهنه کچه‌رك نهر مذکوری ترك ایدر ـ بعده قازاپین «Khazapine» کولنی ایکی‌یه آییره‌رق (٧,٥٨٠) نقطه‌سنه واورادن کوك طاغ (٩,١٥٢) واصل اولور ـ اوچ تپه‌لر (٩,٧٨٣) ـ تایا قلعه « Taya kala » (٩,٧١٦) ـ (٩,٠٦٥) نقطه‌سی اوراده اسکی اردهان سنجاغی حدودینی ترك ایدر . وبویوك آق بابا « Bol. Akh-baba » (٩,٩٧٣) طاغلرینه کچر (٨,٨٢٨) ـ (٨,٨٢٧) ـ (٧,٠٦٢) ایییش کوینك شرقنه کچه‌رك (٧,٥١٨) راقمنه وبعده قیزیل طاشه واصل اولور ـ (٧,٤٣٩) ـ (٧,٤٩٠) نووی قیزیل طاش « Novi-kizil-dach » کویی (قیزیل طاش) قره محمدك غربندن کچه‌رك جاموشبو « Djamouchebou » چاینه [١] واصل اولور. (دلاور ب. قملی « Delavère B. Kamly » تیهنیس « Tikhnis » کویلرینك شرقنده کائن) ـ وارتانلی «Vartanly» وباش شوره‌کل «Bache-Chouraguèle» کویلرندن وسالف الذکر ایرماغی تعقیباً ـ (قلعه‌لی) « Kalali » نك شمالنده آرپه چای ایرماغنه واصل اولور ـ اورادن متمادیاً آرپه چای تالوه‌غنی تعقیب ایله (آراسه) کلیر ـ آراس تالوه‌غنی آشاغی قره منصبنه قدر تعقیب ایدر .

(تنبیه) شوراسی مقرردرکه حدود سالف الذکر ارتفاعلرك خط تقسیم میاهندن کچر .

امضا
ژورژ چیچه‌رین
جلال قورقمازوف

امضا
یوسف کمال
رضا نور
علی فؤاد

---

[١] جاموشبو چای اسمی ١٨٨٩ تاریخلی طبعده اشارت ایدیلمه‌مشدر .

آلتنجی ماده

طرفین متعاقدین ایکی مملکت آراسنده شیمدیيه قدر عقد اولنان باجمله معاهداتك کندی منافع متقابلهلریله تطابق ایتمهدیکنی تصدیق ایدرلر. بناءً علیه اشبو معاهداتك کأن لم یکن ومنفسخ اولدیغی خصوصنده طرفین متعاقدین متحددر . روسیه شورالر سوسیالیست فهدهراتیف جمهوریتی حکومتی تورکیه حکومتی ایله چار حکومتی آراسنده اولجه منعقد بین الملل سنداته مستند مالی وسائر هرنوع تعهداتدن کندیسنه قارشی تورکیانك بری اولدیغنی بالخاصه بیان ایلر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.931

یدنجی ماده

روسیه شورالر سوسیالیست فهدهراتیف جمهوریتی حکومتی قاپیتولاسیونلر اصولنك هر مملکتك انکشاف ملیسنك سربستی جریانی وحقوق حکمرانیسنك تمامی اجراسیله قابل تألیف براصول اولمدیغنی بالتصدیق تورکیهده بو اصول ایله هرهانکی برصورتله مناسبتدار اولان هرنوع معاملاتك وحقوقك اجرا واستعمالنی کأن لم یکن و ملغا عد ایلر .

سکزنجی ماده

طرفین متعاقدین اراضیلری داخلندهطرف دیکر مملکتنك یاخود اقسام ممالکندن برینك حکومتی وظیفهسنی درعهده ادعاسنده بولنان تشکیلات وتجمعاتك تشکلی ویا اقامتی و دیکر مملکته قارشی مجادله مقصدنده بولنان تجمعاتك اقامتی قبول ایتمهمکی تعهد ایدرلر . تورکیه و روسیه ، قافقاسیه سوویهت جمهوریتلرینه قارشیده معاملهٔ متقابله شرطیله عینی تعهدده بولنورلر .

شوراسی مقرردرکه اشبو مادهده مذکور تورکیه اراضیسی دوغریدن دوغریيه تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتنك ادارهٔ ملکیه و عسکریهسی تحتنده بولنان اراضیدر .

طقوزنجی ماده

ایکی مملکت آراسنده مناسباتك عدم انقطاعنی تأمیناً طرفین متعاقدین سرعت ممکنه ایله شمندوفر ، تلغراف وسائر مناقلاتك محافظه وتکملی و ایکی مملکت آراسنده بلامشکلات اشخاص واشیانك سربستی امرارینك تأمینی ایچون تدابیر لازمهیی متحداً اتخاذی تعهد ایدرلر . شوراسی مقرردرکه یولجیلرك و اشیای تجاریهنك کیروب چیقماسنده مملکتیندن هربرنده جاری قوانین ونظامات حرفیاً تطبیق ایدیلهجکدر .

اونجی ماده

طرفین متعاقدیندن برینك طرف دیکر اراضیسنده ساکن تبعهلری مقیم اولدقلری مملکت قوانینندن متولد حقوق و وظائف اساساتنه مستنداً معامله کورهجکلردر . فقط مدافعهٔ ملیهیه عائد قوانین و نظامات مستثنا اولوب آنلره تابع طوتولیهجقلردر . حقوق عائلیه ، وراثته واهلیته عائد مسائلدهده طرفین تبعهسی اشبو ماده احکامندن استثنا ایدیلهجکلردر . مواد مذکوره بر خصوصی ائتلافنامه عقدیله حل اولنهجقدر .

اون برنجی ماده

طرفین متعاقدین هر ایکی مملکتدن برینك دیکر مملکت اراضیسنده ساکن تبعهلری حقنده الك زیاده نائل مساعده ملت معاملهسی تطبیقنه موافقت ایدرلر . اشبو ماده احکامی تورکیهنك متفق بولنان مسلمان دولتلری تبعهلریله روسیهنك متفقلری اولان سوویهت جمهوریتلری تبعهلرینه عائد حقوقده تطبیق ایدلمز .

اون ایکنجی ماده

۱۹۱۸ سنهسندن اول روسیه اقسامندن ایکن اوزرلرنده تورکیهنك حق حاکمیتی اولدیغی روسیه شورالر سوسیالیست فهدهراتیف جمهوریتی حکومتی طرفندن اشبو معاهده ایله تصدیق اولنان اقسام اراضی اهالیسندن هربری تورکیهیی سربستجه ترك ایدهبیلهجك و برلکده اشیا واموالنی ویا نقودینی کوتورهبیلهجکدر. اشبو معاهده ایله تورکیه طرفندن حق متبوعیتی کورجستانه ترك ایدیلن باطوم اراضیسی اهالیسندن هربری دخی عین حقی حائزدر.

اون اوچنجی ماده

روسیه باجمله حرب اسیرلریله سیویل اسرادن قفقاسیه وآوروپای روسیده بولنانلری اشبو معاهدهنك امضاسی تاریخندن اعتباراً اوچ آی ظرفنده ، آسیای روسیده بولنانلری آلتی آی ظرفنده مصارفی روسیه طرفندن تسویه اولنمق اوزره تورکیهنك شرق شمالی حدودینه قدر سوق و اعادهیی تعهد ایدر . الآن تورکیهده بولنان روس حرباسیرلریلهسیویل اسراسی حقندهده تورکیه عین تعهددده بولنور. بوسوق واعادهنك تفصیلاتی اشبومعاهدهنامهنك امضاسنی متعاقب همان عقد ایدیلهجك خصوصی بر مقاوله ایله تعیین اولونهجقدر .

اون دردنجی ماده

طرفین متعاقدین ممکن اولدیغی قدر آز بر مدت ظرفنده بر قونسلوسلق مقاولهنامهسیله اشبو معاهدهنك مقدمهسنده ذکر اولنوب ایکی مملکت آراسندهکی مناسبات وروابطك تقویهسنه خادم اقتصادی ، مالی وسائر مسائلی تنظیم ایدیجی ائتلافات عقدینه موافقت ایدرلر .

روسیه شورالر فه‌ده‌راتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی :

امور خارجیه خلق قومیسری و عموم روسیه مرکز اجرا قومیته‌سی اعضاسی ژورژ چیچه‌رین

ایله

عموم روسیه مرکز اجرا قومیته‌سی اعضاسندن جلال قورقمازوف ؛

مرخصین مشارالیهم اصوله موافق بولنان صلاحیتنامه‌لرینی بعدالتعاطی مواد آتیه‌یی قرارلاشدیرمشلردر .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.931

برنجی ماده

طرفین متعاقدینك هر بری طرفیندن برینه تحمیل اولنمق ایسته‌نیلن معاهدهٔ صلحیه ویا دیکر بر بین‌الدول سندی طانیمه‌مغی اساس اوله‌رق قبول ایدر . روسیه شورالر فه‌ده‌راتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی الیوم بویوك ملت مجلسی طرفندن تمثیل ایدلمکده اولان تورکیه حکومت ملیه‌سی جانبندن طانیمامش تورکیه‌یه عائد هیچ بر بین‌الدول سندی طانیمامغی قبول ایدر. اشبو معاهده‌ده مذکور « تورکیه » تعبیریله ۲۸ کانون ثانی ۱۳۳٦ (۱۹۲۰)ده استانبولده منعقد مجلس مبعوثان طرفندن تنظیم و باجمله دولتلرله مطبوعاته تبلیغ اولنان میثاق ملینك احتوا ایتدیکی اراضی قصد ایدلمشدر .

تورکیه‌نك شمال شرقی حدودی بحر سیاه ساحلنده کائن « سارب » قریه‌سندن باشلایه‌رق « خه‌دیس متا » طاغی ـ «شاوشت» طاغنك خط‌تقسیم میاهی ـ «قانی» طاغندن کچن ـ اوردن دائما آردهان وقارص سنجاقلرینك حدود ادارهٔ شمالیه‌سنی ـ آرپا چایی و آراس طالوه‌غنی تعقیب ایده‌رك آشاغی قره صو منصبنه واصل اولان خط ایله تعیین اولونمشدر . (حدودك تفصیلاتی و بوکا متعلق مسائل ایچون ۱ (آ) و ۱ (ب) ذیللرینه و طرفین عاقدینجه ممضی خریطه‌یه مراجعت)

ایکنجی ماده

تورکیه ،

اولا : اشبو ماده‌ده تخصیص وتعیین اولنان محال اهالیسی ، هرجماعتك دینی و حرثی حقوقنی تأمین و محال مذکوره‌یه اهالینك آرزولرینه موافق بر اصول تصرف اراضی ادخالنه امکان بخش ایده‌جك واسع بر مختاریت اداریه‌یه نائل اولمق .

ثانیاً : باطوم‌لیمانی طریقیله تورکیه‌یه کیدن ویا کلن باجمله‌مواد ایله اشیای تجاریه‌نك کمرك رسمنه تابع طوتولیه‌رق بلا مشکلات وموانع و باجمله رسوم وتکالیفدن معاف اوله‌رق سربست برصورتده امراری حقی ، هرنوع مصارف خصوصیه‌دن مستثنا اوله‌رق باطوم لیمانندن استفاده حقیله برلکده تورکیه‌یه تأمین ایدلمك شرطلریله اشبومعاهده‌نك برنجی ماده‌سنده کوستریلن حدودك شمالنده بولنان و باطوم لواسنه عائد اولان اراضی ایله باطوم لیمان و شهری اوزرلرنده‌کی حق متبوعیتی کورجستانه ترکه رضا کوسترر .

اوچنجی ماده

طرفین متعاقدین اشبو معاهده‌نك ۱ (ث) اشارتلی ذیلنده تعیین و تصریح اولنان حدود داخلنده‌کی نخجوان قطعه‌سنك ، حائز اولدیغی حق حمایه‌یی بر دولت ثالثه‌یه اصلا ترك ایتمه‌مك شرطیله آذربایجان حمایه‌سنده مختار بر اراضی تشکیل ایله‌مسی خصوصنده ائتلاف ایتمشلردر .

نخجوان اراضیسنك ، آراس طالوه‌غنك شرقی ایله طاغنا طاغی (۳۸۲۹) ـ ولی طاغی (٤۱۲۱) ـ باغیرسیق (٦۵۸۷) ـ کومورلی طاغ (٦۹۳۰) ـ خطی آراسنه صیقیشمش مثلثی منطقه‌سنده ، اراضیٔ مذکوره‌نك کومورلی طاغ (٦۹۳۰) دن باشلایوب سرای بولاق (۸۰۷۱) ـ آرارات استاسیونندن کچه‌رك قره صویك آراسه منصب اولدیغی نقطه‌ده نهایت بولان خط حدودی تورکیه آذربایجان و ارمنستان مرخصلرندن مرکب بر قومیسیون معرفتیله تصحیح اولنه‌جقدر .

دردنجی ماده

طرفین متعاقدین شرق ملتلرینك حرکات ملیه و استخلاصکارانه‌سی ایله روس ارباب مساعیسنك یکی بر نظام اجتماعی ایچون اولان مجادله‌سی بیننده‌کی تقارنی بالمشاهده اشبواقوامك حریت واستقلالاه‌اولان حقلرینی وآرزو ایتدکلری شکل حکومت ایله اداره اولونمق صلاحیتلرینی رسماً تصدیق و تأیید ایدرلر .

بشنجی ماده

بوغازلرك باجمله اقوامك مناقلات تجاریه‌سنه کشادینی وبوخصوصده سربستیٔ مروری تأمیناً طرفین متعاقدین قره‌دکز وبوغازلرك تابع اوله‌جغی نظامنامه‌نك احضار قطعیسنی دول ساحلیه مرخصلرندن مرکب اوله‌رق بالآخره تشکل ایده‌جك بر قونفرانسه تودیعه موافقت ایدرلر . شوقدرکه مذکور قونفرانسدن صادر اوله‌جق مقرراتك تورکیه‌نك حاکمیت مطلقه‌سنه وتورکیه ایله پایتختی اولان استانبول شهرینك امنیته برکونا خلل ایراث ایتمه‌مسی شرطدر .

تورکیه - روسیه معاهده نامه‌سی

ملتلرك اخوتی اساسنی و اقوامك کندی مقدراتنی سربستجه تعیین ایتمك حقنی طانیمقده متحد اولان

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی ،

ایله

روسیه شورالر فه‌ده‌راتیف سوسیالیست جمهوریتی حکومتی ،

توسع و استیلا سیاستنه قارشی اولان مجادله‌لرنده‌کی تساندلرینی وایکی ملتدن برینه واقع اولان مشکلاتك دیکرینك وضعیتنی‌ده وخیم قیلاجغنی بالمشاهده آره‌لرنده دائما مناسبت مخادنتکارانه‌نك وهرایکی ملتك منافع متقابله‌سنه مستند دواملی روابط دوستانه‌نك جایکیر اولمسنی کورمك آرزوسیله متحسس اوله‌رق برمخادنت واخوت عهدنامه‌سی عقدینه قرار ویرمشلر وبوخصوصده مرخصلرینی تعیین ایتمشلردر .

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی :

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی اقتصاد وکیلی و قسطمونی مبعوثی یوسف کمال بك ؛

و

حکومت مذکوره معارف وکیلی و تورکیه بویوك ملت مجلسنده سینوب مبعوثی دوقتور رضا نور بك ؛

و

تورکیه بویوك ملت مجلسی حکومتی سفیر کبیری ومجلس مذکورك آنقره اعضاسی علی فؤاد پاشا ؛

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 3E.931

تورکیه - روسیه معاهده نامه سی

(موسقوده ده ۱۶ مارت ۱۳۳۷ — ۱۹۲۱ تاریخنده امضا ایدلمشدر)

تورکیه جمهوریتی

خارجیه وکالتی

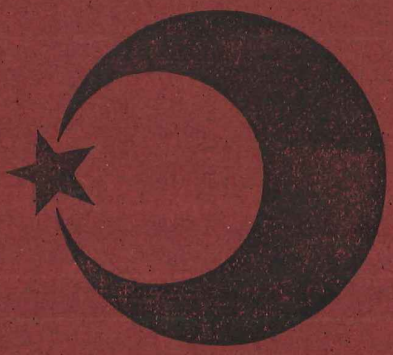

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No

تورکیه - روسیه معاهده نامه سی

(موقوده ۱۶ مارت ۱۳۳۷ — ۱۹۲۱ تاریخنده امضا ایدلمشدر)

استانبول — اقدام مطبعه سی

۱۳۳۹